

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Lösöreköp och registerpant (SOU 2015:18)

Svensson, Ola

2015

Document Version:

Manuskriptversion med förlagets layout och korrekturanmärkningar, oftast ej publikt tillgängligt

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Svensson, O. (2015). Remissyttrande: Lösöreköp och registerpant (SOU 2015:18).

Total number of authors:

1

Creative Commons License:

Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS UNIVERSITET

Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsstyrelsen

Universitetslektor Ola Svensson

Remiss: Lösöreköp och registerpant

Ju2015/2360/L2

Juridiska fakultetsstyrelsen, som beretts att yttra sig över rubricerade remiss, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av universitetslektor Ola Svensson.

I sitt betänkande föreslår lösörekommittén att en köpare ska få skydd mot säljarens borgenärer redan genom avtalet, vilket innebär att den hittillsvarande traditionsprincipen på området ersätts med avtalsprincipen. Det föreslås att detta skydd ska införas i en lag om rätt till köpt lösöre. Utgångspunkten för kommitténs arbete har varit att undersöka de samhällsekonomiska effekterna av en sådan lagstiftning. Kommittén betonar olägenheten av att köparen inte på ett enkelt sätt kan lämna kvar lösöre utan att riskera bli av med det om säljaren skulle komma på obestånd. Dagens registrering enligt lösöreköplagen uppfattas som omständlig och otidsenlig. Vidare hävdas att nackdelarna med den nuvarande ordningen inte är inskränkta till någon särskild bransch utan visar sig allmänt i näringslivet. Förhållandena inom verkstads- och tillverkningsindustrin används dock som ett exempel för att illustrera detta. Det förhållanden att många jämförbara länder i dag använder sig av en avtalsprincip kan enligt kommittén också missgynna svenska företag. Exempelvis brukar internationella tillverkningsköp regelmässigt fastslå att produkten under tillverkningen ska bli köparens egendom. För en svensk säljare blir ett sådant villkor verkningslöst med tanke på det svenska traditionskravet vid köp. Det hävdas vidare att traditionskravet saknar förankring hos allmänheten och att många inte alls kan förstå att man går miste om det man har köpt om det lämnas kvar hos säljaren. Kommittén tillmäter alltså vad som ibland kallas för det allmänna rättsmedvetandet betydelse för sin bedömning.

Kommittén är medveten om att en övergång till avtalsprincipen ger upphov till vissa risker. Dessa risker tonas dock ned i betänkanden. Det framhålls att risken för skentransaktioner och undandraganden inte ska överdrivas. Argumentet att ett avskaffande av traditionskravet gör det svårare för kreditgivare att bedöma gäldenärens kreditvärdighet uppfattas inte heller som övertygande. Den slutsats som dras är att en samlad bedömning av skälen för och emot talar för ett införande av avtalsprincipen.

Det framhålls vidare av kommittén att det vid sidan av företagshypoteket finns behov av att kunna utnyttja lösöre som säkerhet samtidigt som egendom används i verksamheten. Det påpekas att det skulle innebära en försämring för kreditgivning- en att upphäva lösöreköplagen utan att ersätta den med en ny reglering. Kommittén föreslår därför att en lag om panträtt i lösöre genom registrering införs. Enligt kommittén behöver ett system med registrerad panträtt inte utgöra någon fara för företagshypoteket. Av detta dras slutsatsen att det saknas skäl att inte låta den registrerade panträten följa handpanträten i förmånsrättsläge, alltså att den ska ges

förmånsrätt enligt 4 § 2 förmånsrättslagen (1970:979). Kommittén anser också att registrerad panträtt ska falla in under 8 kap. 10 § konkurslagen (1987:672), vilket innebär att panthavaren ges rätt att själv ombesörja försäljningen av panten. Det medges dock att detta kan medföra att en samlad försäljning av gäldenärens egendom försvåras och att motsvarande gäller för en företagsrekonstruktion.

Vid ett ställningstagande till kommitténs förslag finns det anledning att framhålla att ett bibehållande av traditionsprincipen och dagens regler inte har något egenvärde i sig. Om det går att fastslå positiva samhällsekonomiska effekter av ett nytt regelsystem utgör detta självfallet ett starkt argument för en förändring. Däremot är det mer tveksamt att som kommittén hävda att traditionsprincipen saknar förankring hos allmänheten. Många kan nog – åtminstone efter viss eftertanke – förstå att det kan behövas vissa regler för att skydda säljarens borgenärer och att motverka skentransaktioner och undandraganden. Så det avgörande bör sålunda enbart vara om kommittén bedömning av de samhällsekonomiska effekterna av lagstiftningsförslagen stämmer.

Det är självfallet svårt att som remissinstans närmare ta ställning till om de ekonomiska antaganden som ligger till grund för kommitténs ställningstagande är hållbara. Det finns dock anledning att beakta det särskilda yttrandet av experten Odd Swartling. I detta framkommer en annan bedömning av förslagets konsekvenser än den som kommer till uttryck i betänkandet. Swartling hävdar att traditionsprincipen inte medfört några nämnvärda ekonomiska nackdelar med tanke på att näringslivet inrättat sig efter detsamma och dessutom medfört många fördelar. Han gör gällande att de positiva effekter som kommittén talar om bygger på relativt lösa antaganden grundade på fördelar från vissa sektorer av näringslivet. Swartling framhåller att det hade det varit tillräckligt att föreslå vissa justeringar och förenklingar i den befintliga lösöreköpslagen för att tillgodose ett relativt begränsat behov av att kunder finansierar leverantörens verksamhet.

Enligt Swartling riskerar införandet av avtalsprincipen och registerpantsättning att stora värden förstörs i konkurssammanhang och att motsvarande effekter kan uppstå i samband med företagsrekonstruktioner. Han påpekar att konkurslagens nuvarande utformning, tillsammans med traditionsprincipen och att gäldenärens egendom, då säkerhets ställts, huvudsakligen enbart belastas av företagshypotek, medför att egendomen på ett snabbt och sammanhållet sätt kan säljas i svenska konkurser. Swartling anför vidare att en registerpantsättning ökar kostnaderna för det allmänna i konkurser och att bekämpandet av ekonomisk brottslighet försvåras, något som är en följd av att registerpantsättning ska klassificeras som handpant i förmånsrättslagen. Han betonar också att förslaget om registerpantsättning kan få stor negativ påverkan på företagshypoteket och går till och med så långt som att påstå att företagshypoteket i realiteten torde upphöra att fungera som en säkerhet om förslaget genomförs. Detta betraktar han som olyckligt med tanke på att företagshypoteket varit en mycket bra och uppskattad säkerhet i Sverige inte minst för småföretag.

Huruvida Swartlings kritik av kommittén är berättigad är svårt att uttala sig om. Om hans bedömning av de ekonomiska konsekvenserna skulle visa sig stämma är det dock allvarligt. Detta talar för att en viss försiktighet bör präglade den fortsatta handläggningen av lagförslagen och att förslagen inte bör genomföras om det inte med en relativt stor säkerhet går att fastslå att de samhällsekonomiska fördelarna av förslagen överstiger de samhällsekonomiska nackdelarna. Vid en bedömning är det möjligt att förslagen bör genomföras först efter vissa justeringar, exempelvis

när det gäller en registerpants ställning i förmånsrättsläge och hur reglerna ska samordnas med konkursförfarandet.

Enligt delegation

Ola Svensson